

Orð og mynd: Jan Müller

gjalda sjúkrakassan fyri lærlingarnar — at gjalda teimum lön undir sjúku — at rinda teimum lön í feriu osfr.

— Hetta meti eg vera ov galið í dagsins samfelag, sigur formaðurin í felagnum John Eli Zachariassen og leggur aftrat, at tað ti er sera týðandi, at lærlingar standa saman og brúka sitt egna fakfelag.

Rættindi og vitan

Hann visir á, at tað í dag eru nógvir lærlingar, sum ikki eru limir í felagnum, ið rætt og slætt ikki vita, hvørji rættindi teir hava í lærutíðini, og ti lættliga kunnu verða misbrúktir av meistaranum. Hetta eru tað eisini mong dømi um sigur hann. Formaðurin í Lærlingafelagnum visir her á, at tað er hent, at meistari, ið rekur handil, hevur kravt av lærlinginum, at hann keypir úr sínum handli.

Onnur dømi um har lærlingar kunnu verða misnýttir er t.d., har teir gera skitið arbeiði og ikki fáa eyka fyri tað. Har eiga teir sambært sáttmálan at fáa nokur oyru eyka.

Har meistarin letur lærlingin sjálfan hava amboð við, eigur meistarin at rinda fyri hesi. Hetta gera ikki allir meistara.

Royndartíðin

Teir ymsu nevndarlimirnir halda nú fyri, at tað er serstakliga í royndartíðini uppá 1 ár, at meistarnir rætt og slætt kunnu skalta og valta við lærlingunum sum teimum lystir. Hesa tíðina kann meistarin siga lærlingi upp, tá hann heldur tørvur ikki er á honum longur, ella at hann ikki kann brúkast í arbeiðnum. Tað hendir so oftani, at meistara beint áðrenn royndartíðin er úti, siga lærlingum upp.

Hetta metir nevndin vera sera óheppið, ti tá kann meistarin misnýta lærlingin í royndartíðini og bert hava hann gangandi har, fyri at hann skal taka sær av skitnum og tilvildarligum arbeiði.

— Okkum hevði heldur dámt, at royndartíðin varð sett niður í hálvt ár ella triggjar mánaðar eins og í grannalondum okkara.

Tey visa á, at av hesi orsök tora lærlingar ikki at siga nakað av ótta fyri at fáa fótin. Her kemur so eisini tað inn í myndina, at nógvir lærlingar vita ikki, hvat kontraktin inniheldur, og hvørji rættindi teir hava. Hetta kann

meistarinn brúka imóti teimum.

Ti er sera týðandi, at allir lærlingar gerast limir í felagnum.

Fáa einki fyri yvirtíð

Eitt av teimum málunum, sum nevndin hevur arbeiðt við er sonevnda «friseramálið». Í dag mugu friserlærlingar oftani arbeiða seint friggjadag og leygardag, t.v.s. uttan fyri vanligu arbeiðstíð og i tíð, vit vanligu rópa yvirtíð. Lærlingarnir vilja hava lön fyri yvirtíðina, men meistarnir siga, at her er ikki talan um yvirtíð, ti lærlingarnir arbeiða bert 40 tíma viku tá avtornar. Arbeiða teir t.d. ein leygardag, so hava teir fri onkra aðra tíð istaðin. Hetta skuldi so gingið upp halda meistarnir. Men tað halda lærlingarnir og felag teirra ikki.

— Her er talan um yvirtíð, og vit mugu eisini minnast til, at friserlærlingar kanska skulu arbeiða triggjar leygardagar upp í slag, so hetta tekur heilt ta frittíðina frá teimum, tá øll onnur kunnu fara í weekend, sigur ein av nevndarlimunum.

Hetta málið er farið til Læsuráðið, sum víðger tað. Tað visir seg tó, at tað í hesum máli eins og so nógvum øðrum málum lærlingum víðvikjandi, at lærlingalógin kann tulkast uppá ymsar mátar.

Lærlingalógin

Sjálv lærlingalógin er eisini eitt av teimum málum, sum nevndin í Lærlingafelagnum kundi ynskt sær broytt. Lógin er skrivað av eftir eini danskari lóg fyri 30 árum síðani, og hon er so ring at skilja nógva staðni, at tað hevur verið neyðugt at fara í rættin við fleiri minni týðandi málum — fyri at finna fram til, hvat nú er rætt og ikki í lógini. Hetta heldur nevndin skuldi verið óneyðugt, og tey vóna ti, at lógin verður endurskoðað.

Í umrødda Læsuráðnum sita í dag fimm limir. Tveir frá Meistarfelagnum, tveir frá Handverkarafelagnum og sum formaður Jákup Thorsteinsón frá Landsskúlafyrisingini.

Nevndin í Lærlingafelagnum sigur seg vera væl nøgda við arbeiði hjá Læsuráðnum. Tað koyrir væl í dag. Lærlingar hava høvi at hitta Læsuráðið hvønn týsdag og koma við fyrispurningum um eitt-hvørt. Haðani kunnu teir fáa rættliga stóra hjálp.

Sakarmál

Nevndin í Lærlingafelagnum hevur fært fleiri sakarmál fyri lærlingar. Her snýr tað seg um minni og stórra sakir og fleiri hevur felagið so vunnið.

Har felagið førir eina sak fyri ein lærling, rindar tað allar sakarmálsútreiðslurnar. Tá skal lærlingurin tó vera limur í felagnum.

Her halda tey í nevndini tað vera stóran fyrimum at vera í felagnum, ti uttan fyri felagið hava nógvir lærlingar bert smáar møguleikar at føra eina sak. Og ti undirstrika tey enn einaferð, hvussu týðingarmikið tað er fyri lærlingar at vera limir í sínum egna felag.

Tørvur á bústaði

Hvussu við bústaðarviðurskiptum hjá lærlingum í Havn, spurdu vit nevndarlimin!

Til tað verður upplýst, at Føroya Handverkslærlingafelag er limur í nýstovnaða felagnum LFU, sum arbeiðir við spurningum at skaffa ungdomi undir útbúgving og i læru biligan og góðan bústað. Tørvur er á bústöðum til teir mongu lærlingarnar. Antin hetta so skal vera kollegium ella okkurt annað er ein annar spurningur. Í dag hava vit Lærlingaheimið, ið hýsur avbygdanæmingum, tá teir eru í skúla. Hetta naktar so ikki tørvin á bústöðum hjá teimum, sum eru komin til Havnar at læra og mugu hava okkurt at búgva í alla lærutíðina.

Stytri lærutíð

Eisini tað at tilgongdin av lærlingum til tey ymsu fakini er sera stór nú, ger, at tørvurin á verisum til lærlingarnar er stórur.

Viðvikjandi sjálvari lærutíðini siga tey, at hon helst eigur at verða minkað niður í 3 ár ella minni. Í dag er lærutíðin 4 ár. Tá tíðina longur lærlingurin so í skúla umleið 10 vikur um árið. Tað visir seg í dag, at aðrastaðni minka teir um lærutíðina, og hetta eigur helst eisini at verða gjørt í Føroyum. 4. ársælrlingar gera í dag oftani tað, sum 3. ársælrlingar gera.

Viðvikjandi skúlanum, so eru tey øll samd um, at skúlin koyrir væl í dag. Hóast tað er eitt sindur óheppið, at hann liggur spjaddur ymsa staðni, so er nógv broytt til tað betra. Ikki minst tey amboðini lærlingarnir brúka í skúlatíðini.

Tað besta hevði sjálvandi verið at havt ein skúla til allar lærlingar. Í dag eru tað eisini lærlingar, sum framvegis mugu fara til Danmarkar at ganga í skúla eitt nú bakara-, radiomekanikkara og

Føroya Handverkslærlingafelag skjótt 5 ár:

Teknið búmerki til lærlingar

Felagið hjá føroyskum lærlingum, Føroya Handverkslærlingafelag, fyllir 5 ár tann 7. februar næsta ár. Í hesum sambandi hevur nevndin í deildini í Havn, sum virkar sum starvsnevnd fyri allar fimm deildirnar í landinum, bjóðað til almenna kapping um uppskot til eitt búmerki hjá felagnum.

Uppskot til búmerki skulu vera nevndini í hendi í seinasta lagi 15. januar næsta ár.

elektromekanikk lærlingar.

Góð lön

— Lønin í dag er góð siga tey og visa til, at júst hetta við lønini, var eitt av teimum málunum, sum Lærlingafelagið tók fyrst upp, tá tað varð sett á stovn. Hetta var í 1978. Tá vóru lønarviðurskiptini hjá føroyskum lærlingum heilt út av lagi vánalig. Tá gjørdi felagið eitt sera stórt arbeiði og var úrslitið av hesum arbeiði m.a., at ein lóg varð samtykt í lögtinginum, sum tryggjaði lærlingum nærum tvefalda lön í mun til frammanundan.

Hetta var eitt ómetaliga stórt framtig fyri føroyskar lærlingar halda tey øll. Tó gekk ein tíð, áðrenn hetta kom í rætt lag. Meistarafelagið vildi nevniliga ikki gódtaka lög-

ina um lønarhækking, og teir noktaðu ti leingi at taka nýggjar lærlingar. Søgdu at teir høvdu ikki ráð. Tó vóru tað meistara ið kortini tóku lærlingar. Síðani er hetta komið í rætt lag aftur, soleiðis at meistara i dag taka teir lærlingar, pláss er fyri.

Framtíðin!

Hvussu sær so framtíðin út hjá lærlingunum. Til hetta siga tey, at ein nevnd arbeiðir við at gera uppskot um útbúgving av teimum 16—19 ára gomlu. Um hetta uppskotið fer at líkjast donsku EFG-útbúgvingini vita tey í nevndini í Lærlingafelagnum ikki. Henda danska útbúgvingin miðjar imóti at hava lærlingarnar longri í skúla fyrstu tíðina.

Sjálv halda tey, at hetta

helst ikki er rætti vegin at ganga hjá okkum. Ti tá verður talan helst um ov nógva skúlagongd í mun til arbeiði. Tey halda seg tó vita ov litið um EFG fyri at taka nóg greiða stóðu. Annars hevur danska fólkatíngið gjørt av at avtaka meistaraalæruna frá 1985. Hvussu hetta kemur at ávirka føroysk viðurskipti er enn ov tíðliga at siga.

Í dag verður annars roynt at fáa samarbeiði í lag við hini norðurlöndini. Longu nú hevur Lærlingafelagið gott samarbeiði við fælojini í Islandi og Danmark. Føroya Handverkslærlingafelag er ópolitiskt felag.

Lærlingar og lærarar á metaldeildini hjá Tekniska skúla í Havn